

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۸/۱۳

حامد فارانی

قلمروی اسلام از نگاه اندیشمندان غربی(1)

خفا..

از قرن اول تا قرن هفتم هجری

(مطابق قرن هفتم تا سیزدهم میلادی)

بعد از رحلت پیامبر اسلام در سال 632 میلادی یعنی سال یازدهم پس از هجرت ان حضرت از مکه و مدینه (ابتدای یعنی ان در سال 622 ملادی) پدر زن حضرت رسول اکرم بعنوان خلیفه بریاست مسلمین برقرارگردید و پس از او عمرو عثمان و علی بن ابوطالب بترتیب یکی بعد از دیگری بهمین مقام رسیدند ولی هیچ کدام از ایشان سلسله ای نشدند این خلفای اربعه را الخلفاء الراشدون میخوانند.

پس از شهادت علی ابو طالب در سال 40 هجری (661 م) معاویه از فرزندان امیه که از قبیله قریش یعنی از قبیله پیامبر اسلام بود بخلافت رسید و سلسله خلفای اموی را تشکیل داد عده این خلفا 13 تن است و پایتخت ایشان در شهر دمشق قرار داشته . در این سال 132 هجری (750 م) این سلسله از ممالک اسلامی مشرق بر افتاد ولی شعبه ای از ان در اسپانیا (اندلس) باقی ماند و سلسله ای که مشرق جای ایشان را گرفت سلسله خلفای عباسی است. این سلسله اخیر سی و هفت تن بودند و ایشان از فرزندان عباس عم حضرت پیامبر رسول هستند و شهر بغداد که در سال 145 هجری (762 م) بنا شده پایتخت ایشان بوده است.

سلسله خلفای عباسی را در سال 606 هجری (1258 م) هولگو ایلخان مغول برانداخت ولی یک شاخه از این خلفا که بنام خلفای عباسی مصر معروفند قلیل زمانی در قاهره شبه قدرتی روحانی داشتند . عاقبت سلطان سلیم خان اول سلطان عثمانی پس از تسخیر مصر در سال 922 (1517 م) آخرین خلیفه این شاخه از خاندان عباسی راهم از قاهره بقسطنطنیه انتقال داد و عنوان خلیفه ضمیمه القاب سلطان سلیم گردید.

در موقع برقراری ابو بکر بخلافت قلمرو اسلام فقط شامل شبه جزیره عربستان بود ولی در مدت خلافت کوتاه ان خلیفه در عرض دو سال دامنه فتوحات مسلمین بسرعت توسعه یافت در سال 12 هجری (633 م) در نتیجه جنگ سلاسل و فتوحات دیگر اراضی کلدیه قدیم که عراق عرب خواند شد با شهر حیره مسخر مسلمین گردید و در سال بعد پس از واقعه یرموک ابواب شام را بر روی عساکر اسلامی مفتوح گشت.

دمشق در سال 13 هجری (635 م) و حمص و انطاکیه و بیت المقدس در سال بعد بچنگ ایشان افتاد و با گشودن قیساریه در سال 17 (638 م) سراسر شام تحت لوای اسلام قرار یافت . در همین اثنا بر اثر فتح قادسیه در سال 13 (635 م) شهر مداین که شامل سلوکیا و طیسفون پایتخت های قدیم کلدیه بود مفتوح ایشان شد و عراق عرب تا خلیج فارس ضمیمه ممالک اسلامی گشته شهر های کوفه و بصره ساخته شد و کمی بعد یعنی در فاصله

سنوات 17 و 19 هجری (638م - 640 م) خوزستان و شوشتر نیز از دست ایرانیان بیرون رفته در تصرف مسلمین قرار یافت.

جنگ قطعی نهاوند در سال 21 هجری (642 م) سلسله ساسانی را منقرض کرد و سراسر ایران را در اختیار مسلمین گذاشت و ایشان بلا مانع در این مملکت تاخته در سال 31 هجری (661 م) هرات را گرفتند و کمی بعد بداخله افغانستان هجوم آورده تا کنار شط سند پیش رفتند و این ناحیه اخیر را از جانب خود بحکمرانی سپردند . در

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

سال 54 هجری (674 م) مسلمین بخارا را گرفتند و در سال بعد بر سمرقند استیلا یافتند ولی این تاخت و تاز های اولی مسلمین در ماوراء النهر دنباله ای پیدا نکرد و در سال 93 هجری (711 م) سرزمین مزبور چنانکه باید مسخر ایشان نشد.

خلاصه مسلمین در مدت چهل سال که از تاریخ لشکر کشی ایشان بخارج عربستان میگذاشت در سمت مشرق آن شبه جزیره باین همه فتوحات نائل آمدند و حدود ممالک خود را تا آنجا که اسم بردیم رساندند . اما در سمت مغرب پیشرفت ایشان باین سرعت صورت نگرفت در سال 20 هجری (641 م) مصر مسخر شد و در سال 26 هجری (647 م) ساحل بربر نشین افریقا تا دروازه های شهر قرطاجنه بچنگ لشکریان اسلام افتاد ولی بربر های بدوی مقاومت کردند و مطیع ساختن ایشان برای مسلمین از منقاد کردن رعایای شهر نشین عیش پرست شاهان ساسانی تا یونانیان شام و مصر بمراتب سخت تر تمام شد. شهر قیروان در سال 50 هجری (670 م) بنا گردید و مسلمین آن را پایتخت متصرفات خود در افریقیه قرار دادند و از آنجا بشهر قرطاجنه حمله برده در سال 74 هجری (693 م) شهر مزبور را گرفتند و دامنه پیشرفت خود را تا ساحل محیط اطلس کشاندند . در سال 91 هجری (710 م) مسلمین از طریق بندر طنجه باسپانیا حمله بردند و متصرفات سلاطین قوطی را در سرزمین پس از تسخیر شهر طلیطله مالک گردیدند.